

Ny sproglitteratur 2011

Danmark

Jørgen Nørby Jensen

Annikki Kristensen, Susanne: Grammatiske grundbegreber. Sætningen, ordet og sproget.

Syddansk Universitetsforlag 2011. 224 s.

Grammatiske grundbegreber er en teoretisk og pædagogisk gennemgang af nogle af de centrale begreber inden for grammatisk analyse. Bogen giver en formel beskrivelse af det danske sprogs grammatik vha. et teoretisk apparat med universelt perspektiv der muliggør sammenligning med andre sprogs grammatikker. Udgangspunktet er at en sproglig størrelse indgår i en afhængighedsrelation med andre sproglige størrelser, og at denne afhængighed findes på alle niveauer i den sproglige analyse; fra det højeste niveau mellem konstituenterne i en sætning til det laveste mellem morfemerne i et ord.

Bogen henvender sig primært til sprogstuderende ved de højere læreanstalter, men andre interesserede kan også få et godt sprogligt udbytte af at læse den. Bogens mål er at læseren opnår en sproglig indsigt i sit modersmål, for med indsigten kommer respekten for og glæden ved det danske sprog.

Bulgarsk-dansk ordbog. Af Lise Bostrup og Vladimir Stariradev. Bostrup 2011. 305 s.

Dansk-engelsk ordbog for udlændinge. Af Lise Bostrup, Kirsten Gade Jones og W. Glyn Jones. Bostrup 2011. 465 s.

Danske Studier 2011. Udgivet af Merete K. Jørgensen og Henrik Blicher under medvirken af Simon Skovgaard Boeck. Universitets-Jubilæets danske Samfund nr. 577. København 2011. 231 s.

Af bindets indhold er der i denne sammenhæng grund til at fremhæve *Luca Panieri*: De danske enstavelsesord med udlydende klangvokal belyst af "afstemningsteorien", *Michael Lerche Nielsen*: Et Peder Låle-ordsprog skrevet med runer, *Henrik Jørgensen*: Kristian Mikkelsen: Dansk Ordføjningslære (jubilæumsanmeldelse).

Danske Talesprog, bind 10. Udgivet af Nordisk Forskningsinstitut, Afdeling for Dialektforskning. Museum Tusulanums Forlag 2010. 107 s.

Af bindets artikler kan nævnes *Torben Juel Jensen* og *Marie Maegaard*: Hvor er *bleven* blevet af? Præteritum participium af stærke verber i Jylland, *Karen Margrethe Pedersen*: få stolene malet – få malet stolene.

Dansk-thai ordbog. Af Donald Shaw. 3. udg. Specialpædagogisk Forlag 2011. 791 s.

Dansk-ungarsk ordbog. Af Ágnes Sitkeiné Szira, Margit Nielsen og József Szira. 3. reviderede udg. Specialpædagogisk Forlag 2011. 531 s.

Durst-Andersen, Per: Bag om sproget. Det kulturmentale univers i sprog og kommunikation. Hans Reitzels Forlag 2011. 200 s.

Bag om sproget viser at sprog er alt andet end ligegyldigt og absolut ikke kedeligt. Et sprog bruges ikke kun til at kommunikere med, men fungerer samtidig som et spejl på den verden som omgiver os og som de briller vi har på når vi ser på den. Bogen giver mange eksempler på hvordan kultur og mentalitet hænger intimt sammen med sproget med fokus primært på dansk, men også på russisk, engelsk og kinesisk. Jo bedre man mestrer sprogets mange nuancer og jo skarpere blik man har for sprogets kulturmentale univers, desto mindre er risikoen for misforståelser. Bogen er derfor et nyttigt redskab for alle der ønsker at forstå sit eget og andres sprogområde for derigennem at kunne kommunikere uden støj på linjen.

Haas, Claus, Anne Holmen, Christian Horst og Bergthóra Kristjánsdóttir: Ret til dansk. Aarhus Universitetsforlag 2011. 439 s.

Siden 1990'erne har det flerkulturelle, det flersproglige og det flerreligiøse presset sig på som en brændende aktuel problemstilling, ikke mindst i skole- og uddannelsesmæssige sammenhænge. *Ret til dansk* handler om, hvor prekært og konfliktfyldt det har vist sig at være at forsøge at opretholde forestillingen om en monokultur og et monosprogligt curriculum i Danmark. Fire uddannelsesforskere afdækker hvilke dilemmaer af både retlig, social, kulturel og demokratisk karakter der følger af den førte uddannelsespolitik.

Hansen, Erik og Lars Heltoft: Grammatik over det Danske Sprog I-III. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Syddansk Universitetsforlag 2011. 1842 s.

Den længe ventede *Grammatik over det Danske Sprog*, bind I-III (samlet 1842 sider) er det første bud på en funktionel semantisk beskrivelse af dansk,

idet den inddrager de grammatiske fænomeners betydningsside i langt større omfang end det tidligere har været tilfældet. Værket tager udgangspunkt i et funktionelt sprogsyn og inddrager således forholdet til den faktisk forekommende sprogbrug i sin beskrivelse af de danske grammatiske strukturer frem for at nøjes med at beskrive de formelle regler. Den beskriver altså ikke kun hvordan de grammatiske strukturer ser ud, men giver også kvalificerede forslag til hvad de grammatiske mønstres og konstruktioners betydningsindhold er.

Bind I indeholder indledning og oversigt samt kilder, referencer, forkortelser og register. Bind II indeholder en beskrivelse af de syntaktiske og semantiske helheders opbygning: nominaler, adverbialer og interjektioner. Bind III indeholder en beskrivelse af sætningen og reglerne for konstruktionstyper og ledstilling.

Grammatik over det Danske Sprog henvender sig til universitetsstuderende, forskere, lærere, professionelle sprogbrugere og til den sprogingteresserede offentlighed.

Hvidt, Kristian: Forsker, furie, frontkæmper. En bog om Lis Jacobsen. Gyldendal 2011. 431 s.

Som landets første kvindelige doktor i nordisk filologi var Lis Jacobsen (1882-1961) en mønsterbryder. Hun blev gift med bondestudenten Jacob Peter Jacobsen og ligesom han sprogforsker med vægt på det frugtbare samvirke mellem historie og sprogvidenskab – begge fag havde brug for hinandens nye metoder og havde behov for hjælpemidler. Med dette mål for øje blev hun livslangt den store igangsætter i dansk åndsliv, lige spændende som forsker, organisator og polemiker. Som medstifter af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og drivkraften bag udgivelsen af Ordbog over det danske Sprog og af Nudansk Ordbog har hun sat sig varige spor i dansk sprogvidenskab.

Jysk, øsmål, rigsdansk mv. Studier i dansk sprog med sideblik til nordisk og tysk. Festskrift til Viggo Sørensen og Ove Rasmussen. Redigeret af Torben Arboe og Inger Schoonderbeek Hansen. Peter Skautrup Centret for Jysk Dialektforskning. Nordisk Institut. Aarhus Universitet 2011. 402 s.

Jysk, øsmål, rigsdansk mv. er et festskrift til Viggo Sørensen i anledning af hans 70-års-dag d. 25. februar 2011 og til Ove Rasmussen i anledning af hans 75-års-dag i 2010. Begge har i en årrække været tilknyttet Jysk Ordbog ved Peter Skautrup Centret for Jysk Dialektforskning på Aarhus Universitet.

Bogen indeholder i alt 24 artikler samt bibliografier over Viggo Sørensens og Ove Rasmussens værker. Af artiklerne kan nævnes *Anette Jensen*: Sjuske-

dorte, sladdersidse, somalene, svinemikkel og alle de andre. Sammensætninger med personnavn som andetled i danske ømål, *Erik Vive Larsen*: Hvordan bønder banede i Brønshøj. Realisme og replikgengivelse i Sokkelund Herreds tingbøger fra 1621-1636, *Lars Brink*: Uklassisk vendelbomål i 3 generationer, *Inge Lise Pedersen*: Nutidige datidsendelser blandt jyder. Om generaliseringen af -et som datidsendelse i svage verber, *Torben Christiansen*: Smilets by – om stedbetegnelser i en ordbog over uformel sprogbrug, *Henrik Galberg Jacobsen*: Sprogpolitikeren Peter Skautrup.

Kvist Kristensen, Jørgen m.fl.: Sundhedsdansk. Munksgaard Danmark, 2011. 224 s.

Sundhedsdansk henvender sig til det stigende antal udenlandske læger og sygeplejersker der arbejder i det danske sundhedsvæsen. Bogens første del er en introduktion til det danske sundhedsvæsens opbygning, lovgrundlag og funktion. Anden del er en ordbog der inden for hvert enkelt medicinsk speciale lister relevante ord, begreber og vendinger på latin, med dansk fagterminologi og med dagligdags patientsprog. Ordbogsdelen støttes af ca. 75 anatomiske tegninger.

Lund, Jørn: Dansk i nullerne. 50 sproglige diagnoser. Gads Forlag, 2011. 208 sider.

Dansk i nullerne. 50 sproglige diagnoser går i dybden med det danske sprog som det ser ud lige nu, og som det har set ud i det årti vi lige har forladt – det første i dette årtusind.

Mål & Mæle. 34. årgang, nr. 1-4. Redigeret af Kasper Boye, Carsten Elbro, Ken Farø, Erik Hansen og Jørn Lund 2011. 32 s. + 32 s. + 32 s. + 32 s.

Foruden brevkassen *Sprogligheder* med spørgsmål om sprog indeholder årgangen artikler af bl.a. *Adam Hyllested*: Din hustru er ikke rask – betegnelser for svangerskabet før og nu i europæiske sprog, *Birgit Eggert*; Vincent og Josephine – om royal påvirknings i navngivningen (nr. 1), *Erik Hansen*: Kimer i klokker. Etablerede misforståelser og omtolkninger i den sproglige kulturarv, *Eva Skafte Jensen*: Vi tror. Også på lærerne. Om syntaks og betydning (nr. 2), *Jørgen Schack*: Grammatiske r-fejl (nr. 3).

For 2010 har *Mål og Mæle* kåret *askeramt* til "årets ord" på baggrund af indsendte forslag fra bladets læsere. Og også i 2011 er læserne blevet inviteret til at indsende eksempler på ord og udtryk der i særlig grad har været fremtrædende i årets løb.

Nye ord. København 12.-13. april 2011. Redigeret af Margrethe Heidemann Andersen og Jørgen Nørby Jensen. Sprognævnets konferencereserie 1. Dansk Sprognævn 2011, 132 s.

Sprognævnets konferencereserie er en ny skriftserie der på baggrund af konferencer i Sprognævnets regi behandler forskellige aspekter af det danske sprog. Den første konference fandt sted d. 12. og 13. april 2011 og havde nye ord som tema. I en lang række foredrag blev emnet belyst fra forskellige synsvinkler. I konferencerapporten bringes en række af foredragene sammen med en artikel om den ortografiske detalje sær- og sammenskrivning: *Lothar Lemnitzer*: Making sense of nonce words, *Ruth Vatvedt Fjeld*: Leksikalsk neografi i Norge, *Jørgen Nørby Jensen*: Nye ord – datering og redigering, *Jacqueline Levin*: Bobler fra folkedybet – nye ord i Ordbogen.coms søgelogger, *Henrik Lorentzen og Sanni Nimb*: Fra krydderkage til running sushi – hvordan nye ord kommer ind i Den Danske Ordbog, *Asgerd Gudiksen*: At skelne mellem etablerede ord og neologismer inden for orddannelse, *Jesper Hermann*: Hvorfor virker ordmagi?, *Lars Brink*: Om udtalen af nye ord, *Margrethe Heidemann Andersen*: Leksikaliserede sammensætninger – om særskrivninger og sammensætninger i moderne dansk

Ny forskning i grammatik 18. Redigeret af Per Durst-Andersen og Henrik Høeg Müller. Udgivet af Institut for Sprog og Kommunikation, Syddansk Universitet, Odense. 2011. 265 s.

Ny forskning i grammatik giver læseren et indblik i den nyeste nationale sprogforskning inden for dansk og en lang række fremmedsprog. Af bindets 12 artikler kan nævnes *Lars Heltoft*: Lette pronomeners placering; klise og topologisk integritet, *Eva Skafte Jensen*: Antagelser om fokus – skitse til et forskningsprojekt, *Torben Juel Jensen*: Ordstilling i ledsætninger i moderne dansk talesprog.

NyS. Nydanske Sprogstudier. 40-2011. Redigeret af Tanya Karoli Christensen, Torben Juel Jensen, Janus Mortensen, Niels Møller Nielsen, Nicolai Pharaos, Marianne Rathje og Jann Scheuer Udgivet af Dansk Sprognævn 2011. 160 s.

Med hæfte nummer 40 markerer tidsskriftet NyS sine første 40 år. Af artiklerne i dette jubilæumsnummer kan nævnes *Anne Kjærgaard*: Nytter det? - Om de tekstlige effekter af sprogpoltiske projekter i offentlige institutioner, *Inge Lise Pedersen*: Anmeldelse af Henrik Galberg Jacobsen: Ret og Skrift: Officiel dansk retskrivning 1739–2005, bind 1-2.

NyS. Nydanske Sprogstudier. 41-2011. Redigeret af Tanya Karoli Christensen, Torben Juel Jensen, Janus Mortensen, Niels Møller Nielsen, Nicolai Pharaos, Marianne Rathje og Jann Scheuer Udgivet af Dansk Sprognævn 2011. 182 s.

Bind 41 indeholder tre artikler: *Christina Fogtman Fosgerau*: Mentaliseringsteori og interaktionsanalyse. Integration af sprog og psykologi, *Margrethe Heidemann Andersen og Philip Diderichsen*: Sjældne og sære sammensætninger, *Liva Hyttel-Sørensen*: Dårligt fra start. En undersøgelse af børns sprogholdninger med fokus på den multiple lineære regressionsanalyse som redskab til at identificere signifikante forskelle.

Desuden indeholder bindet en anmeldelse der fylder mere end en almindelig NyS-artikel. Der er faktisk tale om fire anmeldelser i én. Det værk der har krævet en sådan forøgelse af omfang og anmeldere, er naturligvis Grammatik over det Danske Sprog, skrevet af professor emeritus Erik Hansen og professor Lars Heltøft. Professor *Christer Platzack* (Lunds Universitet), anmelder bind I, Indledning og oversigt, lektor *Rita Therkelsen* (Roskilde Universitet) anmelder bind II, Syntaktiske og semantiske helheder, mens indholdet af bind III, Sætningen og dens konstruktion, er blevet fordelt sådan at pensioneret docent *Lisbeth Falster Jakobsen* (Københavns Universitet) tager sig af de dele der har med konstruktioner og semantiske roller at gøre (kapitel XI-XIV), og professor *John Ole Askedal* (Universitetet i Oslo) skriver om topologien (kapitel XV-XIX).

Nyt fra Sprognævnet 2011 nr. 1-4. 16 s. + 16 s. + 16 s. + 16 s. Dansk Sprognævn.

Hvert nummer indeholder et udvalg af sproglige spørgsmål til Dansk Sprognævn og artikler om forskellige sproglige forhold, fx *Eva Skaft Jensen*: Et hamster, *Ole Ravnholt*: Madlavning for finere mænd (nr. 1), *Anne Kjærgaard*: Det laaange seje træk, del 2. Mere om *Sprogpolitik for Danmarks Domstole* (nr. 2), *Jørgen Schack*: Adverbium + præposition – ét eller to ord? (nr. 3), *Marianne Rathje og Daisy S. Grann*: Unge og gamle holdninger til bandeord (nr. 4).

Ordmagneten. Nitten tekster om sprog og litteratur til Jørn Lund i anledning af 65-årsdagen. Redigeret af Laurids Kristian Fahl, Jesper Gehlert Nielsen og Lars Trap-Jensen. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Gyldendal 2011. 293 s.

Ordmagneten er et festskrift til sprogprofessor Jørn Lund i anledning af hans 65-års-dag d. 30. januar 2011. I bogens "fortale" hedder det bl.a.: "Forfatterne til de nitten tekster har alle et personligt forhold til fødselaren – som personlige venner, som arbejdskolleger på Danmarks Lærerhøjskole, Københavns Universitet, Gyldendal og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab eller som med- og modspillere i kraft af Jørn Lunds mange engagementer i Dan-

marks Radio, Dansk Sprognævn, Det Danske Akademi, Det Norske Akademi og en række tillidshverv inden for dansk og nordisk kulturliv. Med bogen ønsker forfatterne, Gyldendal og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab at hylde Jørn Lund for hans mangeårige indsats for sproget og litteraturen”

Af bogens artikler kan nævnes *Lars Brink*: En om-tolkning, *Erik Hansen*: Spændingsfelter, *Bertel Haarder*: Sprog er også indhold, *Sabine Kirchmeier-Andersen*: Sgriver sgu sårm det passer mar. Om danske forfatters forhold til retskrivningsnormen.

Rask. Internationalt tidsskrift for sprog og kommunikation. Vol. 33, april 2011 og vol. 34, oktober 2011. 112 s. + 138 s.

Bind 33 indeholder fem forelæsninger fra et minsymposium afholdt d. 27. oktober 2010 på Syddansk Universitet i Odense i anledning af 150-året for sprogmanden Otto Jespersens fødsel: *Erik W. Hansen*: Otto Jespersens arv: Videnskab og pædagogik. Set i lyset af modernismens gennembrud i det 19. århundrede, *Henrik Galberg Jacobsen*: Ortografi og orddannelse hos Otto Jespersen, *Lars Brink*: Otto Jespersen som fonetiker, *Steen Schousboe*: Otto Jespersen om progressiv og perfektiv, *Hans Frede Nielsen*: 'Fremskridt i sproget': Otto Jespersens sprogudviklingsteori, dens tilblivelse og faglige skæbne.

Af indholdet i bind 34 kan nævnes *Sandy Habib*: Angels can Cross Cultural Boundaries.

Schoonderbeek Hansen, Inger og Peter Widell (red.): 13. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog. Aarhus Universitet 14.-15. oktober 2010. Århus 2011. 344 s.

Siden 1986 har sprogforskere fra ind- og udland hvert andet mødtes i Århus for at sætte fokus på udforskningen af det danske sprog. På det 13. møde, der fandt sted i oktober 2010, deltog 46 forskere med i alt 30 foredrag. En række af dem er trykt i den foreliggende rapport sammen med et antal resumeer af bidragsydere der fx har fået publiceret deres artikel andetsteds. Af rapportens artikler kan nævnes *Margrethe Heidemann Andersen*: Særskrivning og sammenskrivning i dansk, *Eva Skaft Jensen*: Er subjektet virkelig antifokus?, *Karen Margrethe Pedersen*: Sønderjysk sang og rap, *Ole Ravnholt*: Links og topics i tredje klasse.

Skaft Jensen, Eva: Nominativ i gammelskånsk - afvikling og udviklinger med udgangspunkt i Skånske Lov i Stockholm B 69. Universitets-Jubilæets danske Samfund nr. 576. Syddansk Universitetsforlag 2011. 371 s.

For 1000 år siden var dansk et sprog med fire kasus, nominativ, akkusativ, dativ og genitiv. På den måde lignede det adskillige andre sprog, for eksem-

pel tysk. I dag er der næsten ingenting tilbage i dansk af det oprindelige kasussystem. I stedet benytter vi os af andre midler til at udtrykke det man førhen kunne udtrykke ved hjælp af kasus. Afviklingen af kasussystemet fandt sted i senmiddelalderen. Dog skete det ikke fra den ene dag til den anden, men som en længerevarende proces med en række delændringer der dels forløb parallelt, dels fulgte efter hinanden. I denne doktorafhandling beskrives hvad der skete med de to kasus nominativ og akkusativ i middelalderen og siden hen.

Sprogforum. Tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik. Årgang 16, 2010, nr. 49-50 + årgang 17, 2011, nr. 51 + 52. Redigeret af Bergthóra Kristjánsdóttir, Karen Lund og Karen Margrethe Frederiksen (nr. 49-50), Anna Holmen, Karen Sonne Jakobsen, Lars Stenius Stæhr, Annegret Friedrichsen og Elina Maslo (nr. 51), Karen Lund, Karen-Margrethe Frederiksen, Lilian Rohde og Bettina Brandt-Nilsson (nr. 52). 168 s. + 76 s. + 80 s.

Nr. 49-50 er et dobbeltnummer der markerer at Sprogforum efter seksten årgange er nået frem til sit halvtredsindstyvende nummer. Det fejres med et jubilæumsnummer bestående af udvalgte artikler fra de forløbne år.

Nr. 51 er et temanummer om *Første-, andet- og tredjesprog* og indeholder bidrag af bl.a. *Janus Spindler Møller*: Poly-sprogning, *Anne Holmen*: At tage udgangspunkt i det kendte – om brug af modersmålet ved tilegnelsen af et nyt sprog.

Nr. 52 sætter fokus på måling af sproglige kompetencer i uddannelsessystemet. Af nummerets artikler kan nævnes: *Peter Dabler-Larsen*: Sprogtest, evalueringer og deres virkninger, *Mirjam Lehmkuhl*: Sprogvederliggende af børn og unge med dansk som andetsprog – overvejelser inden man går i gang.

Sprog og Samfund. Nyt fra Modersmål-Selskabet. 29. årgang, 2011, nr. 1-4. 16 s. + 16 s. + 16 s. + 16 s. Redigeret af Michael Blædel (ansvarsh.).

Foruden anmeldelser af sproglitteratur og omtaler og referater af sproglige arrangementer indeholder numrene kortere artikler om forskellige sproglige forhold, fx *Adam Hyllested*: Hjem til Aarhus (nr. 1), *Georg Søndergaard*: Dialekt og norm (nr. 2), *Marie Maegaard*: Tosproget – et positivt ord? (nr. 4).

Sprog på banen. Modersmål-Selskabets årbog 2011. Modersmål-Selskabet 2011. 103 s.

Årbogen har som sit tema ” Sportsmetaforer, ordbilleder fra sportens verden, som vi først og fremmest bruger, fordi metaforer fremmer forståelsen.” Af bogens artikler kan nævnes *Ken Farø*: Banen rundt i modersmål og frem-

medsprog, *Christian Kock*: Den demokratiske banehalvdel, *Bent Jørgensen*: Læn Dem ikke ud.

Ungarsk-dansk ordbog. Af Ágnes Sitkeiné Szira, Margit Nielsen og József Szira. 2. reviderede udg. Specialpædagogisk Forlag 2011. 668 s.

Jørgen Nørby Jensen er informationsmedarbejder i Dansk Sprognævn.

Finland

Anna Maria Gustafsson

Både och, sekä että. Om flerspråkighet. Monikielisyydestä. Red. Heidi Grönstrand & Kristina Malmio. Helsingfors. 338 s.

Boken betraktar ur litteraturens perspektiv ett flertal finländska minoritetspråk och det flerspråkiga Finlands historia. Hur känns flerspråkighet, hur borde man förhålla sig till den och varför skapar den dispyter? Hur påverkar flerspråkighet identiteten och varför är det till synes enkelt att dela in språken i majoritets- och minoritetspråk, fastän verkligheten är mycket mer komplicerad? Boken innehåller texter på både finska och svenska.

Directions in Urban Place Name Research. Compiled by Terhi Ainiala and Jani Vuolteenaho. Forskningscentralen för de inhemska språken. Helsingfors. Webbpublikation (pdf): Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen verkkojulkaisuja. <URL <http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk23/>>

Filippova, Jelena & Sanna-Riikka Knuutila: Käytännön karjalaa. Suomi-livvi-venäjä. Sanastoa arkipäivän tilanteisiin. [Praktisk karelska. Finska-liviska-ryska. Ordlista för vardagssituationer] Karjalan kielen seura. Helsingfors, 97 s.

Granqvist, Kimmo: Lyhyt Suomen romanikielen kielioppi. [Kort grammatik för det finska romanispråket] Forskningscentralen för de inhemska språken. Helsingfors. Webbpublikation: Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen verkkojulkaisuja. ISSN 1796-041X ; 24 URN:ISBN 978-952-5446-69-2

Granqvist, Kimmo: Vaaguno! Suomen romanikielen alkeet. [Grunderna i det finska romanispråket]. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja. Helsingfors. 191 s.

Hanell, Linnea: Det går hårt. Finlandssvenska ur ett sverigesvenskt perspektiv. Med kommentar av Catharina Grünbaum. Magma-studie 4/2011. ORT. 105 s.

Hur mår det svenska språket i Finland i dag? Skiljer sig den svenska vi skriver i Finland från den svenska som skrivs i Sverige, och i så fall på vilket sätt? Språkkonsulten Linnea Hanell fick i uppdrag att se på drygt hundra finlandssvenska texter med sverigesvenska ögon och utföra ett par test. Rapporten är resultatet av den undersökningen. I slutet av rapporten finns en kommentar av språkvårdaren Catharina Grünbaum.

Heikkinen, Vesa & Harri Mantila: Kielemme kohtalo. [Vårt språks öde]. Helsingfors. 235 s.

Det tycks förekomma en viss oro för finska språkets framtid. Användarna behärskar inte längre ett felfritt skriftspråk i offentliga tal och texter, och användningen av engelska i stället för finska ökar på många håll. Det finns en rädsla för att övergången till engelska också kommer att minska medborgarnas möjligheter att på jämlika villkor delta samhällsrelaterad verksamhet. Forskarna Vesa Heikkinen från Forskningscentralen för de inhemska språken och Harri Mantila från Uleåborgs universitet (tidigare ordförande för finska språknämnden) belyser situationen i sin bok och presenterar också information om språkforskning som stöd för diskussionen.

Henriksson, Linnéa: En- eller tvåspråkiga lösningar. Om språkliga konsekvenser vid sammanslagningar. Magma pm 2. Helsingfors. 94 s. Tillgänglig på www.magma.fi.

Enspråkiga enheter garanterar den svenskspråkiga servicen, men ibland blir enheterna så små att kvaliteten lider. Tvåspråkiga lösningar har större resurser, men verksamheten tenderar med tiden att bli mer finskspråkig. Valet mellan en- och tvåspråkiga alternativ är inte lätt, men i rapporten visar Linnea Henriksson vilka faktorer som måste beaktas för att utfallet ska bli så gott som möjligt.

Itkonen, Terho & Sari Maamies: Uusi kieliopas. [Nya språkhandboken]. 4 uppdaterade upplagan. Helsingfors. 452 s.

Kieliopas av Terho Itkonen utkom första gången 1982. Från 2000 har handboken sammanställts av Sari Maamies på finska språkbyrån (*Kielitoimisto*). Verket har kommit att bli en tillförlitlig och populär handbok. År 2011 kom *Kieliopas* ut i en ny, uppdaterad upplaga. I boken ingår råd som gäller skriv-

regler, böjning och meningsbyggnad. Boken innehåller också 20 000 sökord som hjälper läsaren att lösa många problem som gäller skrivform, uttal, form, böjning och stil. Via sökordslistan kan läsaren också hitta fram till råd som gäller namn samt information om nyord. I den nya upplagan har man strävat efter att förbättra användningen av den ytterligare bland annat med hjälp av fler mellanrubriker.

Jaakohuhta, Hannu. Tietotekniikan sanakirja. Suomi-englanti-suomi. [IT-ordbok. Finska-engelska-finska]. Helsingfors. 747 s.

Kankaanpää, Salli & Aino Piehl: Tekstintekijän käsikirja. Opas työssä kirjoittaville. [Handbok för alla som skriver i jobbet] Helsingfors. 368 s.

Boken är en totalt reviderad utgåva av handboken *Tekstinkäsittelijän käsikirja* från 1997. Den är främst tänkt som en handbok för personer som skriver sakprosa i sitt arbete, men den kan också användas som lärobok i högskolor och på universitet. Boken ger en allmän beskrivning av skrivprocessen, ger tips om hur man ska planera sin text, hur man skriver inom olika genrer och planerar textmallar inom en organisation. I boken behandlas många centrala texttyper inom yrkeslivet, som beslut, instruktioner, pressmedelanden och kundbrev. Den nya utgåvan innehåller även instruktioner för hur man planerar strukturen på en webbplats. Dessutom analyseras många olika typer av *webbtester*. I slutet av boken finns en checklista för skribenter.

Författarna till boken, Salli Kankaanpää och Aino Piehl, båda från Forskningscentralen för de inhemska språken, har lång erfarenhet av handledning av skribenter och klarspråksarbete.

Kielikello. Kielenhuollon tiedotuslehti. Forskningscentralen för de inhemska språken. Helsingfors.

Kielikello utkom i vanlig ordning med fyra nummer under 2011. Myndighetsspråket och språket i lagarna var än en gång välrepresenterat i nästan alla nummer. I början av året var det riksdagsval i Finland och Forskningscentralen för de inhemska språken förde tillsammans med Selkokeskus en synlig kampanj för att en förbättring av myndighets- och lagspråket skulle ingå som en punkt i det nya regeringsprogrammet (och här lyckades man också). Forskningscentralens myndighetsspråkvårdare skickade ut en enkät till partierna där det frågades bland annat om hur villiga de är att arbeta för ett bättre myndighetsspråk. Resultatet av enkäten diskuterades i nummer 1 av Kielikello. I årets sista nummer tas intertextualitet i lagtexter upp och man diskuterat vilka möjligheter vanliga medborgare har att förstå författningsspråket.

Namnvardarna skrev artiklar om namnrelaterade ämnen, bland annat om *adressnamn* och namn på idrottshallar och evenemang. Dessutom ingick artiklar om stavningen av grekiska ortnamn i finska texter och om böjningen av finska släktnamn.

I nummer tre ingick en artikel om barnspråk och barns språkutveckling. Artikelskribenten beskriver hur ett barn, som håller på att lära sig att tala, testar språkets olika möjligheter på ett kreativt sätt när det ska lära sig det finska kasussystemet. Bland de övriga artiklarna kan nämnas grundläggande presentationer av finskans tempusformer, ordföljd, valet av relativt pronomen samt om böjningen av titlar framför egennamn. Alla dessa är vanliga ämnen för frågor till språkrådgivningen. Även ordfrågor togs upp bland annat i den nya nyordsspalten, där redaktörerna för Kielitoimiston sanakirja skriver om nya ord och betydelseförskjutningar. I varje nummer ingick också texter om dialektfenomen skrivna av redaktörerna för Suomen murteiden sanakirja. Liksom tidigare innehåll också Kielikello rekommendationer och utlåtanden från finska språknämnden.

Kieli työssä. Asiantuntijatyön kielelliset käytännöt. Red. Marjut Johansson, Pirkko Nuolijärvi & Riitta Pyykkö. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1311. SKS. Helsingfors. 249 s.

I boken, som är en artikelsamling, beskrivs olika *experts* språkliga praktiker med hjälp av exempelfall, bland annat universitetens mångspråkighetspraxis och textproduktionen inom vårdbranschen. Språk och kommunikation har blivit en allt viktigare del i *experternas* arbete. I boken diskuteras bland annat hur makt syns i språket, hur man berättar om sitt arbete, vilka språkval som görs inom organisationer och hur medvetna man är om språket. Författarna är lingvister och samhällsvetare.

Koivisto, Viljo: Suomi-romani-sanakirja. Finitiko-romano laavesko liin. [Finsk-romani ordbok]. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja. Helsingfors. 462 s.

Korteso, Katleena & Liisa-Maria Patjas: Pilkun paikka. Kielioppia kaikille. [Plats för komma. Grammatik för alla]. ORT. 167 s.

Handboken serverar lättbegripliga råd om skrivregler och ger information om vissa grammatiska fenomen, t.ex. satsdelar och verbformer. Därutöver får läsaren tips om valet av ändamålsenlig stil och olika kanaler för skrivande, t.ex. sociala medier, brev, e-post och powerpoint-presentationer. Författarna är framför allt experter på användningen av sociala medier.

Kreikan paikannimet [Ortnamn i Grekland] Red.: Kimmo Granqvist & Sirkka Paikkala. Aineistotoimittajat: Suvi Mäkelä & Minna Salonen. Verkkosovellus: Jari Vihtari. Forskningscentralen för de inhemska språken. Helsingfors. Uppdaterat innehåll publicerat 13.6.2011. <URL <http://kaino.kotus.fi/kreikanpaikannimet/>>

Kuronen, Mikko & Kari Leinonen: Historiska och nya perspektiv på svenskan i Finland. Tampereen Yliopistopaino. 149 s.

Boken behandlar frågor som hur svenska språket har kommit till Finland, hur länge svenska har talats i Finland, vilka det är som har talat svenska och finska i Finland samt hur den historiska bakgrunden har påverkat finlandssvenskan. Det viktigaste syftet med boken är att beskriva det finlandssvenska uttalets historiska villkor. Författarna gör gällande att det finska inflytandet över finlandssvenskan historiskt varit större än tidigare forskning beskrivit. Därtill finns i finlandssvenskt uttal en del egenskaper som är typiska för inlärd språk.

Kuronen, Mikko & Kari Leinonen: Svensk uttalsordbok. Tampereen Yliopistopaino. 282 s.

Boken är enligt författarna i första hand avsedd för finskspråkiga som vill lära sig "uttala enskilda svenska ord på ett rikssvenskt sätt", men den lämpar sig också för sådana personer som vill veta hur finlandssvenskt uttal avviker från rikssvenskt. Boken bygger på undervisningsmaterial för praktiska uttalsövningar som författarna har utarbetat tillsammans med sina studenter.

Mallat, Kaija, Sami Suviranta & Reima T.A. Luoto: Byarna i Esbo. Esbo stadsplaneringscentral. 176 s.

Boken *Byarna i Esbo* innehåller två artiklar. I den första, längre artikeln redovisar Saulo Kepsu etymologiska studier av by- och hemmansnamnen i Esbo. Han redogör grundligt och systematiskt för vart och ett av namnen, ger äldre belägg och uttalsformer och ger en tolkning av namnets ursprung. I bokens andra artikel, *Byalandskapen i Esbo*, beskriver Heikki Wuorenrinne kulturlandskapet i Esbo. Boken är rikligt försedd med både gamla och nya fotografier, illustrationer och kartor.

Mattfolk, Leila: Attityder till det globala i det lokala: finlandssvenskar om importord. Oslo. 235 s.

Fokus för avhandlingen ligger på att beskriva och analysera finlandssvenskars attityder till modern språkpåverkan, samt att se på relationen

mellan informanternas explicit rapporterade åsikter om och deras implicit uttryckta attityder till denna språkpåverkan. Metoderna är främst sociolingvistik. För analysen av åsikter och attityder har Mattfolk utarbetat och prövat ett nytt verktyg. Hennes resultat visar att de undermedvetna reaktionerna delvis skiljer sig markant från de åsikter finlandssvenskarna explicit rapporterar att de har.

Nakari, Minna: Variation i kvinnors namnfraser i officiella dokument i Helsingfors 1780-1930. Socioonomastiska synvinklar på makt och identitet. 188 s.

Boken beskriver variationen i omtal av kvinnor under 150 år. Den belyser utvecklingen i kvinnors titel- och tillnamnsbruk ur socioonomastisk synvinkel under perioden 1780-1930 och betraktar både myndigheternas och kvinnornas eget val av namnfraser som uttryck för makt och identitet. Förutom att undersökningen tar upp ett i mindre utsträckning undersökt område inom den nordiska namnforskningen har den även koppling till såväl Finlands som Helsingfors historia som till kvinnans ställning i samhället.

Palviainen, Åsa: Frivillig svenska? Utbildningsrelaterade konsekvenser. Magma-studie 3/2011. 113 s.

Frågan om den obligatoriska svenskan i finskspråkiga skolor är ett ständigt återkommande tema. Obligatoriets vara eller icke vara har under den senaste tiden ytterligare aktualiserats i och med högt uppsatta politikernas uttalanden och en allt livligare offentlig debatt. Vissa vill avskaffa obligatoriet, andra önskar status quo, eventuellt med ökad undervisning. Men vad skulle de olika alternativen egentligen innebära? Utan att ta ställning till själva frågan om undervisningen går författaren igenom dagens läge och eventuella konsekvenser av alternativen. Utredningen fokuserar på utbildningsrelaterade konsekvenser, ed speciella konsekvensanalyser för vissa enskilda yrkeskategorier.

Språkbruk, tidskrift utgiven av Forskningscentralen för de inhemska språken, utkom med fyra nummer år 2011. Charlotta af Hällström-Reijonen var chefredaktör och Pia Westerberg redaktionssekreterare.

Årets första Språkbruk innehåller två namnrelaterade artiklar: "Namn och områden i väderrapporter" samt "*Fimea* och *Stroke Unit* – om språken i myndighetsnamn", den senare skriven av Sirkka Paikkala, namnvårdare vid Forskningscentralen för de inhemska språken. Marika Tandefelt avslutar sin populära tredelade artikelserie "Tre nedslag i svenskans samtidshistoria" med att diskutera tilltal och tilltalsformer i svenskan. Författaren och kritikern Robin Valtiala jämför två svenska översättningar av Federico García Lorcás "Poeta

en Nueva York” i artikeln ”Små djur eller små, små djur?”. Svenska avdelningens första prao någonsin, Jon Galán, berättar om sin praoperiod på Focis. Sonja Vidjeskog redogör i artikeln ”Elden är lös!” för skillnaderna mellan orden *brand* och *varumärke*.

I nummer 2/2011 av Språkbruk behandlar László Vincze och Enik Marton motivation och andraspråksinläring i Nyland och Sydtyrolen och Henrik Nilsson och Claudia Dobrina beskriver de två första åren med Sveriges nationella termbank Rikstermbanken. I artikeln ”Knepiga konstruktioner i författningstext – översättaren som kodknäckare och detektiv” beskriver Eva Orava översättaren som kreativ problemlösare. I Språkbruks intervjuserie *Språkprofilen* intervjuas den engagerande skolbibliotekarien Elspeth Randelin som berättar om hur barnen får en plats på läståget. Sarah Kvarnström skriver om könsföreställningar i sportartiklar.

I nummer 3/2011 beskriver Karin Helgesson bilden av arbetsgivaren i platsannonserna 1955–2005, Mika Hietanen berättar om retoriken hos väckelserörelsen Nokia Missio och Tom Pettersson skriver om det medicinska språket i artikeln ”Den medicinska svenskan i vår tid”. Professorn i svenska vid Tammerfors universitet, Mona Forsskåhl, undrar hur sanna de negativa kategoriseringarna om svenskan i Finland egentligen är i artikeln ”Tala (om) svenska i Finland!”. Caroline Sandström och Ilse Cantell, redaktörer på ”Ordbok över Finlands svenska folkmål”, berättar att ordboken nu går in i en ny era när den ska publiceras på webben.

Språkbruk fyllde 30 år under 2011 och årets sista nummer innehåller en jubileumsartikel av chefredaktören Charlotta af Hällström-Reijonen. I artikeln beskriver hon Språkbruks utveckling, och menar att tidskriften på många sätt varit en tidsspegel. Vem vet vad *Y2k* betyder i dag? Henrik Nilsson och Magnus Merkel redogör för terminologiarbetet på svenska myndigheter. Monica Äikäs skriver om tema och rema i översatt text, Johanna Koljonen skriver en krönika om tvåspråkighet, ”Enspråkigt är enkelspårigt”, och Svenska avdelningens föreståndare Nina Martola presenterar det finlandssvenska materialet i språkbanken Korp. Carola Ekrem, arkivarie vid Svenska litteratursällskapets Folkkultursarkiv, berättar om ursprunget till de svenska varianterna av *Valentine's day*: Valentindagen, vändagen och alla hjärtans dag. Sara Rönqvist undrar om statusuppdateringen är vår tids memoarer.

Varje nummer av Språkbruk innehåller också en krönika (ny krönikör i varje nummer), recensioner av ordböcker och annan språkvetenskaplig litteratur, svar på språkfrågor, notiser, rapporter från språkseminarier och språkkonferenser, serien *Strippen*, tecknad av översättaren och tecknaren Susanna Karjalainen, och annat redaktionellt material.

Språk och interaktion 2. Nordica Helsingiensia 19. Red. Camilla Lindholm & Jan Lindström. Finska, finsk-ugriska och nordiska institutionen, Helsingfors universitet. 263 s.

Språk och interaktion är ett forum för nordisk forskning som rör sig i gränssnittet mellan språkvetenskap och socialt inriktade kommunikationsstudier, såsom samtalsanalys och interaktionell lingvistik. Volym 2 av Språk och interaktion innehåller många av de föredrag som lades fram i en första version vid OFTI 26 (Områdesgruppen för tal och interaktion) i Helsingfors hösten 2008.

Svenskan i den finska skolan och högre utbildningen: Om kunskaper och motivation genom olika utbildningsstadier. Red. Taina Juurakko-Paavola & Åsa Palviainen. HAMKin julkaisuja 11/2011. ORT 104 s.

Svenskan i Finland 12. Red. Sinikka Niemi & Pirjo Söderholm. Publications of the University of Eastern Finland. Reports and Studies in Education, Humanities, and Theology. No 2. Joensuu. 269 s.

Tammi, Jari: Suuri ällösanakirja. Piinakiinaa pitkässä juoksussa. [Stora äckelordboken]. Helsingfors. 416 s.

Tirronen, Mikko. IT-englannin sanakirja. [Ordbok för IT-engelska]. Helsingfors. 184 s.

Wiberg, Matti. Poliitiikan sanakirja. Inhorealistin versio. [Politisk ordbok]. Red. Kalevi Koukkunen. Helsingfors. 645 s.

Anna Maria Gustafsson er nordisk sekretær och språkvårdare vid Forskningscentralen för de inhemska språken (Focis).

Island

Jóhannes B. Sigtryggsson

Íslenskt mál og almenn málfraði. Nr. 32. [Islandsk sprog og generel lingvistik. Tidsskrift utgivet af den islandske lingvistikforeningen] 2010 (utg. 2011). Red. Haraldur Bernharðsson og Höskuldur Þráinsson. 239 s. ISSN 025842X.

Dette nummer indeholder bl.a. en artikel af Katrín Axelsdóttir om historien af pronomenet *hvorgi*, *hvorugur*, en artikel af Margrét Jónsdóttir om gammel komparativ i islandsk nutidssprog og en artikel af Hjalmar P. Petersen om to sprogændringer i færøsk.

Orð og tunga. Nr. 13. [‘Ord og sprog’. Tidsskrift udgivet af Árni Magnússon-instituttet for islandske studier]. 2011. Red. Guðrún Kvaran. 181 s. ISSN 1022-4610.

Dette nummer indeholder bl.a. artikler af Gunnlaugur Ingólfsson, Arne Torp, Bente Holmberg, Guðrún Kvaran, Guðrún Þórhallsdóttir, Jón Axel Harðarson, Margrét Jónsdóttir og Mördur Árnason om forskellige emner i leksikografi og sproghistorie.

Skíma. Mál gagn móðurmálskennara [Islandsklærerernes tidsskrift]. Skíma kom i to numre i 2011.

Nöfn Íslendinga. [‘Islandske personnavne’] Ny udgave. Guðrún Kvaran. Forlagið, Reykjavík. ISBN 978-9979-53-546-1. 662 s.

Dette er en ny og revideret udgave af den store ordbog om islandske personnavne. Hun blev først udgivet i 1991 men er blevet forøget med 2.000 navne. Ialt er nu 6.000 personnavne i ordbogen. Fortalt er om navnenes oprindelse og betydning, bøjning, alder og frekvens.

Handbók um íslensku [‘Håndbog i islandsk’]. Red. Jóhannes B. Sigtryggsson. JPV útgáfa, Reykjavík. ISBN 978-9935-11-172-2. 401 s.

Dette er en ny bog i praktisk islandsk sprogbrug lavet af Árni Magnússon-instituttet for islandske studier. Bogen er opdelt i to dele: Praktiske vejledninger om sprogbrug, retskrivning og skrivning og oversigtskapitler om forskellige felter, fx. personnavne, terminologi og sprogrøgt. Bogen er skrevet af 15 forskellige forskere.

Tákn málsins [‘Tegn i sproget’]. Sölvi Sveinsson. Iðunn, Reykjavík. ISBN 978-9979-1-0510-7. 464 s.

Mange forskellige tegn er blevet brugt i skrift- og billedsprog. I denne bog er berettet om historien bag mange hundrede tegn og deres mening. Henvisninger til litteratur og kunstværk er brugt til at belyse deres værdi og anvendelse.

Ásgeir Blöndal Magnússon. Úr fórum orðabókarmanns. 2010 (udg. 2011). Redaktion: Ágústa Þorbergsdóttir, Gunnlaugur Ingólfsson, Jónína Hafsteinsdóttir. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum, Reykjavík. ISBN 978-9979-654-22-7. 283 s.

Til minde om ordbogsredaktørens Ásgeir Blöndal Magnússon (1909–1987) 100-års fødselsdag i 2009 var udgivet et udvalg af hans artikler. Fleste af dem handler om islandsk leksikografi, etymologi og sproghistorie.

Jóhannes B. Sigtryggsson. Málið á Ævisögu Jóns Steingrímsson [‘Sproget i Jón Steingrímssons livsskildring’]. Hugvísindastofnun Háskóla Íslands, Reykjavík. ISBN 978-9979-9877-7-2. 304 + 196 s.

Dette er en doktorafhandling (ph. d.) ved Islands Universitet af Jóhannes B. Sigtryggsson om sproget i Island i det attende århundredet med særlig fokus på præstens Jón Steingrímssons selvbiografi.

Ásgrímur Angantýsson. The Syntax of Embedded Clauses in Icelandic and Related Languages. Hugvísindastofnun Háskóla Íslands, Reykjavík. ISBN 978-9979-9877-6-5. 270 s.

Dette er en doktorafhandling (ph. d.) ved Islands Universitet af Ásgrímur Angantýsson.

Norge

Rikke Hauge og Torbjørg Breivik

Akselberg, Gunnstein og Edit Bugge (red.): Vestnordisk språkkontakt gjennom 1200 år, Faroe University Press 2011, 309 sider.

Dette er en artikkelsamling basert på innlegg på en konferanse i 2010 med samme tittel som boka har fått, og den gir en bred framstilling av den vestnor-

diske språkkontakten fra landnåmstida på 800-tallet og fram til i dag. Artiklene presenterer aktuelle forskningsresultat fra språkhistorie, omsettingshistorie, ordboksarbeid, nettformidling, navnegransking, dialektologi, sosiolingvistik, syntaks og språklig strukturalisme. Artiklene konsentrerer seg om språkene og språksamfunnene på Shetland, Færyene, Island og (Vest-)Norge. Boka er nyttig for dem som vil sette seg inn i vestnordisk språkforhold og -kunnskap.

Alhaug, Gulbrand: 10 001 navn. Norsk fornavnleksikon. Cappelen Damm 2011. 481 s.

Boka gir blant annet opplysninger om hva navnene betyr, hvor de stammer fra, ulike skrivemåter, hvor vanlige de er og på hvilket tidspunkt de var mest populære.

Grammatiker og bryggearbeider. Artikler om språk og språkbruk av Vigeik Leira. Novus forlag 2011. 385 s.

Boka inneholder artikler av Vigeik Leira (1931–2010), skrevet over en førtiårsperiode. Leira var språkviter og arbeidet det meste av sitt yrkesaktive liv med normering og rådgivning i Norsk språkråd, der han var en pioner i utforskningen av ordtilveksten i språket.

Gunleifsen, Elin: Attributive uttrykk for prototypisk possessivitet. En komparativ studie av talespråklig variasjon og endring i Kristiansand og Arendal. Novus forlag 2011. 307 s.

Boka viser hvordan ulike typer av possessive konstruksjoner varierer i talen til unge språkbrukere i Kristiansand og Arendal sammenlignet med tradisjonelle språkformer i samme geografiske område. Litteraturliste og sammendrag på engelsk.

Hoel, Kåre: Bustadnavn i Østfold 10. Aremark. V. Margit Harsson. Novus forlag 2011. 366 s.

Bind 10 i et verk som etter hvert vil omfatte alle kommuner i Østfold. Verket er en sterkt utvidet og revidert utgave av *Oluf Ryghs Norske Gaardnavne*. Gårdsnavnene får en grundig og omfattende språklig og kulturhistorisk omtale.

Engelsk ordbok. Willy A. Kirkeby. Engelsk-norsk / norsk-engelsk. Vega forlag 2011. 1384 s.

Amerikansk og britisk engelsk. Dagligtale, slang, formelt språk og uttale. For alle som bruker engelsk på et høyere nivå, på jobb, i utdanning eller privat.

Kristiansen, Tore og Nikolas Coupland (red.): Standard Languages and Language Standards in a Changing Europe. Novus forlag 2011. 239 s.

This book is the first publication from the international group of researchers involved in developing the SLICE programme, SLICE being an acronym for *Standard Language Ideology in Contemporary Europe*.

Leksikalsk forskning i norske målføre og nynorsk skriftspråk. Rapport frå eit seminar i regi av DKNVS 9.–10. oktober 2009. Redigert av Tor Erik Jenstad og Lars S. Vikør. Det Kongelige Norske Videnskabers Selskabs Skrifter 2011 nr. 1. 223 s.

Mattfolk, Leila: Attityder till det globala i det lokala. Finlandssvenskar om importord. Novus forlag 2011. 237 s.

Boka er rapport nr. XII fra prosjektet *Moderne importord i språka i Norden*.

Mørck, Endre: Leddstillinga i mellomnorske heilsetninger. Funksjons- og feltanalyse og materialpresentasjon. Novus forlag 2011. 379 s.

Leseren får kunnskap om setningsoppbyggingen i norsk i seinmiddelalderen. Gjennom eksempelmateriale fra tida 1375–1499 får leseren nærkontakt med språket i denne perioden.

Nilsen, Jostein Sand, Helene Uri og Anders Østby: Fakta Faen. Cappelen Damm 2011. 76 s.

En komplett guide til banning for språkinteresserte i alle aldre. Artikler om banningens opprinnelse, nymotens banning og hvorfor så mange banneord er seksuelle.

Nordiskfaget – tradisjon og fornying: Maal og Minne 100 år. Av Jon Gunnar Jørgensen (red.) og Lars S. Vikør (red.). Novus forlag 2011. 222 s.

Artiklene gir et samlet bilde av det faglige ansvarsområdet til tidsskriftet Maal og Minne og dets betydning som vitenskapelig tidsskrift innen sitt fagområde, og er et bidrag i den fagkritiske debatten om studiefaget Nordisk.

Norsk Lingvistisk Tidsskrift (NLT). Novus forlag 2011. 375 s.

Tidsskriftet kommer hvert år med to nummer og er et forum for norsk språkvitenskap. Hefte 1 er et temahefte om *norsk tegnspråk* og gjenspeiler noe av bredden innenfor norsk tegnspråkforskning. Hefte 2 har bl.a. en artikkel om *artikulasjonshastighet i norske, svenske og danske radionyheter*. Resultatet diskuteres i lys av mellomnordiske språkforståelsesstudier fra siste tiår.

Norsk Ordbok band 9. Samlaget 2011.

Bind 9 i det mest omfattende ordboksverket over det norske folkemålet og det nynorske skriftspråket, omfatter ordene fra *ramost* til *skodda*.

Norsk-tigrinsk illustrert ordbok. Tove Bjørneset (red.), Nazareth Amlesom Kifle (red.). Nazareth Amlesom Kifle (oversetter). Utdanningsdirektoratet 2011. 597 sider.

Ordboka inneholder rundt 11.000 ord fra den norske LEXIN-basen. Over 1900 av ordene er illustrert i en egen del av boka og har bildeord på bokmål og nynorsk.

Nymark, Johannes og Rolf Theil: Dei ukuelege språka. Språkpolitikk og språksituasjonar. Fagbokforlaget 2011. 304 s.

Nymark og Theil har skrevet ei bok om den språkpolitiske situasjonen for ulike minoritetsspråk i verden. Boka er delt inn i ti kapitler. Sju kapitler tar for seg språkpolitikk og språksituasjon for et bredt spekter av ur- og minoritetsspråk som samisk, swahili, flere kamerunske og asiatiske språk, i tillegg til revitaliseringsprosjekter i Spania og andre land. Drøftingen av disse fungerer som bakgrunn og gir nye impulser til diskusjonen om den norske språksituasjonen med to målformer, som for øvrig også er tema for det siste kapitlet.

Et av flere sentrale argumenter er at engelsk ikke utgjør en språklig trussel som det ofte blir hevdet. Forfatterne hevder at spådommene om engelsk dominans er betydelig overdrevet. Samtidig peker de på at man i de siste årene kan spore en fornyet interesse for minoritetsspråk, og man kan se fruktene av en revitaliseringsbølge i flere land, bl.a. katalansk i Spania.

Boka vil først og fremst være nyttig og relevant for den som er interessert i å sette den språkpolitiske debatten i Norge i en internasjonal kontekst, særlig for nynorskens del. Den norske språkdebatten er delvis unik, men bærer også slektskap til situasjonen i flere andre land. Dette er både en korreks og en kilde til lærdom og inspirasjon.

Nytt om namn. Meldingsblad frå Norsk namnelag. Namnegransking, Institutt for lingvistiske og nordiske studium, Universitetet i Oslo 2011.

Bladet kommer ut to ganger per år og inneholder kommentarer til aktuelle navnesaker, orientering om ny litteratur om navn. I tillegg har bladet artikler med navnefaglig innhold.

Rodrigues , José Aurélio: Portugisisk-norsk praktisk ordbok + lommeordbok. 3. utg. Folium forlag 2011. ca. 56 000 oppslagsord og ca. 245 000 oversettelser.

Ordboka passer for brukere som er interessert i språkene på et akademisk nivå.

Sandøy, Helge: Romsdalsk språkhistorie. Frå runer til sms – og vel så det. Novus forlag 2011. 343 s.

Bokas utgangspunkt er at en dialekt er et språk. Språkhistorien sett gjennom dialekten blir nærhistorie, som kan gjøre det mulig å se det større i det mindre.

Sandøy, Helge og Ernst Håkon Jahr (red.): Norsk språkhistorie i eldre nynorsk tid (1525–1814). Minneskrift for Kjartan Ottosson. Novus forlag 2011. 193 s.

Artiklene er resultatet av et fagseminar høsten 2010.

Sivertsen, Svein Th., Palita Sivertsen: Thai-norsk ordbok. Forl. Svein Th. Sivertsen 2011. 515 s.

Boka tar utgangspunkt i Dansk-thailandsk ordbog av Donald Shaw og Suphat Sukamolson og inneholder 30.000 ord, uttrykk og setningseksempler.

Språknytt er Språkrådets tidsskrift og kom i 2011 med fire nummer på til sammen 140 sider. Språknytt er gratis, har et opplag på 12 000 og er lagt ut elektronisk på www.sprakradet.no. Bladet har de faste spaltene *Leserspørsmål*, *Nyord*, *Kort*, *Med andre ord* og *Språkbrukeren*.

Nummer 1 har et intervju med forfatteren Bertrand Besigye om hans forhold til det norske språket. I omtalen av Språkrådets undersøkelse om markedsføring og reklame, kan man lese hva bedriftsledere og forbrukere mener om bruk av engelsk i reklamebransjen. Videre finnes det en artikkel om kjønnet på engelske ord som tas i bruk i norsk, og to artikler om nyord – om hvilken type ord som er hentet inn i norsk, hvor mange som er blitt værende og hvor mange som var døgnfluer. Nummeret inneholder også en artikkel om veksling mellom norsk og svensk i Skavlan (svensk-norsk tv-program).

Artiklene i nummer 2 handler om hvordan veier og gater får navn, hvordan nordmenn ble til vestlendinger, om arkeologen som ga amerikanerne retten til klart språk og hva norsk fiskeoppdrett betyr for terminologiarbeidet.

Nummer 3 har et intervju med manusforfatter Kjetil Indregard, oversetteren av dialogene i den norske versjonen av musikalen *We will rock you*. Nummeret inneholder en artikkel om Språkstatus 2011, hvor en av konklusjonene er at Norge bør bruke formannskapet i Nordisk ministerråd i 2012 til å styrke det

nordiske språksamarbeidet, artikler om den nye offisielle rettskrivingen for nynorsk og om uforståelige navn på institusjoner og firma, pluss et tilsvaret til artikkelen om Skavlan i nummer 1.

I nummer 4 forteller Språkrådets første tegnspråkrådgiver om arbeidet sitt. Nummeret inneholder dessuten artikler om bakgrunnen for at Bibelen kom ut i nye oversettelser på bokmål og nynorsk i 2011, norskfagets utvikling på 1800-tallet og Språkprisen 2011.

Spansk blå ordbok. Spansk-norsk / norsk-spansk. Kåre Nilsson, Eva Refsdal. Kunnskapsforlaget 2011. ca. 80 000 oppslagsord og uttrykk.

Boka inneholder norsk og spansk minigrammatikk, spansk uttale og eksempler på hvordan ordene brukes.

Statsspråk – bladet for godt språk i staten – blir utgitt av Språkrådet og kommer ut med fire nummer i året. Bladet har et opplag på 17 500 og distribueres gratis til statsansatte og andre interesserte. Bladet kan også lastes ned som pdf-dokument fra www.sprakradet.no. Statsspråk har fire sider og inneholder en hovedartikkel, et større oppslag med praktiske råd og tips («På plakaten») og dessuten notiser om relevante arrangementer, språktips og et dikt.

Tema for nr. 1 i 2011 var prosjektet Klart språk i staten, og boka Klar, men aldri ferdig – en ny bok av Språkrådet og Difi med erfaringer fra en rekke språkprosjekter i Norge og fra klarspråksarbeid i andre land. «På plakaten» handlet om å skrive for Internett.

Tema for nr. 2 i 2011 var nordisk språkforståelse. Både artikkelen «Svenskar tackar for svorskan» av Catharina Grünbaum og «På plakaten» handlet om skandinaviske språkforståelse. Alt annet stoff var om eller på andre nordiske språk.

Tema for nr. 3 i 2011 var språkteknologi i staten, og «På plakaten» handlet om hvordan man skriver tall og talluttrykk. Diktet av Sigmund Skard var til ettertanke etter terrorangrepet i Oslo 22. juli 2011.

Tema for nr. 4 i 2011 var tegnspråk, med vekt på å forklare hva tegnspråk er og ikke er samt nyttige råd og tips. Språkrådet har fått ansvar for fagfeltet tegnspråk og har ansatt en tegnspråkrådgiver.

Stor russisk-norsk ordbok. Valerij Berkov, 3. utgave. Kunnskapsforlaget 2011. ca. 60 000 oppslagsord og uttrykk.

Ordboka er utarbeidet både for brukere med russisk og norsk som morsmål og er utvidet og ajourført med nye ord og uttrykk.

Stor tysk-norsk ordbok. Tom Hustad, Håvard Reiten, Tor Jan Ropeid, 2. utgave Fagbokforlaget 2011 2. utg. 1384 s.

Boken omfatter godt og vel 120.000 oppslagsord på moderne tysk og et stort antall brukseksempler som veileder brukerne i tysk språkbruk på alle stilnivåer.

Norsk-tigrinja ordbok. Yacob Gebretensae Tsegay. Sypress forlag 2011. 558 s.

Ny og utvidet utgave med oversikt over norsk grammatikk.

Tysk blå ordbok. 5. utgave. Tysk-norsk / norsk-tysk ordbok. Kunnskapsforlaget 2011. Ca. 80 000 oppslagsord.

Boka følger de tyske rettskrivningsreglene fra 2006. Inneholder norsk og tysk minigrammatikk og tips om brevskrivning og e-post.

Utne, Ivar: Hva er et navn? Tradisjoner. Navnemoter. Valg av fornavn og etternavn. Pax forlag 2011. 222 s.

Her får du vite om fornavn som det kan passe å gi barn nå og de nærmeste årene eller hvilket etternavn du og resten av familien skal velge. Boka forteller om gammel og ny norsk navneskikk, om gamle nordiske navn, om kristne navn og klassiske navn fra antikken.

Vannebo, Kjell Ivar: Prikken over i-en og andre uttrykk. Cappelen Damm 2011. 496 s.

Revidert og utvidet samleutgave om ord og uttrykk i det norske språket. Norsk dagligtale vrirler av billedlige uttrykk hentet fra mange kilder – fra gresk og latin, bibelske uttrykksmåter, en rik skriftkultur på mange språk, fagtermer fra yrkeslivet, nyskapninger fra TV og presse og oppfinnsom slang. Forklaringer om hva uttrykkene betyr, hvor de stammer fra og hvordan de brukes.

Vikør, Lars S.: Språk og samfunn – heime og ute. Festskrift til Lars S. Vikør 65 år. Novus forlag 2011. 432 s.

Boka inneholder 34 trykte arbeid av Vikør. Emnene favner vidt, med hovedvekt på norsk språkhistorie og språknormering, språkplanlegging og leksikografi, men gjelder også fleire artikler om nordiske språkforhold.

Wiggen, G: Annotert katalog over hovedfagsavhandlinger i studiefaget nordisk språk og litteratur ved norske universitet og høyskoler 1906-2007. Novus forlag 2011. 467 s.

Katalogen gjelder hovedfagsavhandlinger i universitetsfaget *nordisk, især norsk språk og litteratur* i hele den perioden studieordninger med hovedfag har eksistert i Norge.

Norsk medisinsk ordbok 9. Audun Øyri. Redigert av Geir Sverre Braut, Dag Kristian Ellingsen. Samlaget 2011. 1176 s.

Boka er til bruk for de fleste personellgruppene i helsetjenesten. Rundt 25 500 oppslagsord med ord og uttrykk.

Engelsk-norsk / Norsk-engelsk medisinsk ordliste. Audun Øyri, Samlaget 2011. 574 s.

En toveis ordliste med rundt 27.000 oppslagsord. Ordlisten bygger på oppslagsordene i Norsk medisinsk ordbok, 9. utg.

Sverige

Rickard Domeij

Aldrin, Emilia: Namnval som social handling: Val av förnamn och samtal om förnamn bland föräldrar i Göteborg 2007–2009. Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet. 2011. 301 s. Ak. avh.

Denna avhandling visar att valet av namn på nyfödda avspeglar föräldrarnas identitet och sociala situation, men också deras förhoppningar om barnets framtid. Samtidigt påverkar namnet barnets framtida identitet. Av handlingen bygger på intervjuer med 600 nyblivna föräldrar i Göteborgs kommun. Resultatet visar bland annat att äldre, välutbildade föräldrar är mer konservativa i namnvalet medan yngre och mindre välutbildade föräldrar framställer sig som mer kreativa i namnvalet. Även namnvalsprocessen är viktig för många, på sätt och vis viktigare än själva namnet och där påverkar dessutom den sociala omgivningen.

Alkoblawi, Hussam: Alwisam svensk-arabisk ordbok ca 70 000 ord. NBL-Bokförlag. 2011. 844 s.

Sveriges första illustrerade och mest omfattande referensordbok mellan svenska och arabiska med 844 sidor innehållande 70 000 ord, fraser och termer. Till skillnad från andra ordböcker är denna utarbetad av en rad högtbildade och sakkunniga personer. Ordboken täcker alla områden och allas behov – från en nybörjar sfi-elev, universitetsstuderande till en erfaren tolk eller översättare.

Almér, Elin: Att tala om vem man är. En språkvetenskaplig studie av transitivitet, agentivitet och engagemang i unga kvinnors erfarenhetsberättelser. Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori, Göteborgs universitet. 2011. 232 s. Ak. avh.

Denna avhandling har undersökt vilka skillnader och likheter som finns i unga kvinnors berättelser beroende på i vilken situation de berättar. Den visar att ungdomar har en god språklig kompetens, med förmågan att anpassa sig till olika personer och situationer. Ungdomars språkbruk blir ibland omskrivet som slarvigt, med en underton av "hur ska det gå för de unga som inte ens kan tala ordentligt?". Samtidigt finns det drag i deras språk som inte varierar beroende på situationen och tyder på att de har en specifik identitetsstil som också påverkar kommunikationen. Avhandlingen visar att ungdomar har olika sätt att prata på, beroende på vem de pratar med. Den skillnaden tyder snarare på god språklig kompetens än slarv.

Berglund, Britt-Marie: Norstedts ryska fickordbok – Rysk-svensk/Svensk-rysk. Norstedts. 2011. 800 s.

Norstedts ryska fickordbok är en nykomling i den populära fickordbokserien. Kontakterna mellan Sverige och Ryssland har ökat de senaste åren och behovet av en liten ordbok mellan svenska och ryska är stort. Norstedts ryska fickordbok innehåller en rysk-svensk del och en svensk-rysk. Tillsammans innehåller de ca 34 000 ord och fraser. Det är en liten ordbok som passar för resan och som första ordbok för alla som lär sig ryska. Den innehåller också en minigrammatik.

Bockgård, Gustav och Nilsson, Jenny: Interaktionell dialektologi. Institutet för språk och folkminnen, Uppsala. 2011. 341 s.

Denna bok behandlar ett nytt perspektiv på dialektforskning där man alltmer börjat uppmärksamma att dialektanvändning kan fylla olika sociala funktioner i samtalet och att en dialekt är något mer än ett autonomt språkligt system som kan lyftas ur sitt sammanhang. Här har man tagit steget från traditionell till en interaktionell dialektologi och använder samtalsanalytiska teorier, metoder och frågeställningar för att beskriva dialektala material ur nya perspektiv. Sådana material kan även användas för att kasta nytt ljus över traditionella språkvetenskapliga frågor och bidra till teoriutvecklingen inom grammatik- och interaktionsforskningen.

Bäckström, Anna Greggas: "Ja bare skriver som e låter": En studie av en grupp Närpesungdomars skriftpraktiker på dialekt med fokus på sms. Institutionen för språkstudier, Umeå Universitet. 2011. 267 s. Ak. avh.

Den här avhandlingen studerar en grupp Närpesungdomars sätt att skriva SMS, såväl på standardsvenska som på dialekt. Möjligheten att kommunicera via SMS har gett dialekten större användningsområden och därför helt nya förutsättningar. Syftet med undersökningen är att kartlägga denna skriftpraktik och ta reda på vilken social funktion dialekten som skriftspråk har för dessa ungdomar och vilken roll den spelar i deras identitetsskapande. Dessutom undersöks de ortografiska normer och konventioner som ungdomarna tillämpar i denna skriftpraktik.

Carlstedt, Mia och Johanson, Kerstin: Engelska uttryck: och vad säger vi på svenska?

Ordalaget Bokförlag. 2011. 190 s.

Det engelska språket är sprängfyllt av idiom, dvs. uttryck som inte går att översätta ordagrant. De är oftast svårt att finna i vanliga ordböcker, och många gånger används de helt felaktigt. Den här boken innehåller totalt cirka 400 uttryck idiom och ordspråk indelade under olika rubriker. Bokens avsnitt: relationer, goda råd, jobbet, hälsa, oförskämt, jämförelser, nej och åter nej, pengar, med flera.

Forsström, Ann-Louise: Skriv som proffsen – din guide till att skriva lättläst, begripligt och förtroendeingivande. Bokförlaget Redaktionen i Sthlm. 2011. 223 s.

Ann Louise Forsström, examinerad språkkonsult i svenska, har skrivit en bok som vill ge handfasta råd om hur man skriver enkla, begripliga och intressanta texter. Boken tar upp det viktigaste man behöver känna till kring mottagaranpassning i val av tonläge, grafisk form etc., liksom de viktigaste skrivreglerna man bör följa för att inte irritera språkmedvetna läsare.

Hasan, Baki: Amen sikljovaja gramatika. Skolverket. 2011.

Baki Hasan, språkvårdare på i romska på Språkrådet har skrivit en grammatikbok i och om romska. Boken är avsedd för elever på mellanstadiet och ska användas inom modersmålsundervisningen. "Amen sikljovaja gramatika" har översatts från arli och anpassats till andra romska varieteter, nämligen kalderaš (Jonny Ivanowitc), lovara (Iren Horvatne) och kale (Dimitri Valentin). Boken är resultatet av ett samarbete mellan Språkrådet och Skolverket.

Hellspong, Lennart: Konsten att tala – handbok i praktisk retorik. Studentlitteratur. 2011. 355 s.

I dag möter vi ett pånyttfött intresse för retoriken, konsten att tala så att människor lyssnar och engagerar sig. Den här boken granskar vad som krävs för att övertyga som talare: hur man tar hänsyn till lyssnarnas tankar och kän-

lor, finner lämpliga argument och ger dem en slående form. Lennart Hellspång presenterar retoriken i en modern tolkning som samtidigt försöker göra den klassiska förebilden rättvisa. Till handboken hör en övningsbok av samma författare.

Jakobsson, Ulf: Forskningens termer och begrepp: en ordbok. Studentlitteratur. 2011. 174 s.

Forskningens termer och begrepp beskriver och förklarar olika ord som är vanligt förekommande och centrala inom forskning och vetenskap. Ordboken består huvudsakligen av två delar, dels ordlistan med de svenska begreppen (omkring 1200 uppslagsord) där även flertalet av de svenska begreppen finns översatta till engelska, dels ordlistan över de engelska begreppen med hänvisningar till de svenska förklaringarna. Många av orden är dessutom illustrerade och/eller exemplifierade för att underlätta förståelsen av begreppen.

Ordboken vänder sig främst till studerande på universitet och högskola, men kan naturligtvis vara till nytta för alla som är intresserade av forskningsmetodik och vetenskapsteori. Ordboken har inte fokus på något specifikt ämnesområde utan behandlar termer och begrepp som är generella och används inom de flesta ämnesområden.

Karlsson, Anna-Malin, Holmberg, Per och Nord, Andreas: Funktionell textanalys. Norstedts. 2011. 223 s.

Den systemisk-funktionella grammatiken (SFG) har på senare år blivit alltmer populär i Sverige. Skrivdidaktiker och textforskare tilltalas av modellen och använder de grammatiska kategorierna i analyser och undervisning. Bokens tre redaktörer har samlat sina erfarenheter av grammatisk analys av texter och inleder bokens olika avdelningar med kapitel som tar upp dels grunderna i analysen, dels tänkbara problem och överväganden. I kapitlen analyseras många olika sorters texter, till exempel reklam, platsannonser, elevinsändare, vigselordningar och styrdokument för skolan. Ambitionen är att ge en god inblick i hur den systemisk-funktionella grammatiken kan användas för att analysera texter.

Kieliviesti är svenska Språkrådets språkvårdstidskrift med artiklar på finska och sedan 2009 även på meänkieli. Kieliviesti utkom med fyra nummer år 2011. Varje nummer har en längre huvudartikel och år 2011 handlade huvudartiklarna om finskundervisningen vid Stockholms universitet, Språkrådets omvärldsanalys, nyord i finskan och Sveriges minoritetspolitik. Tidskriften innehåller

även en svenskspråkig sammanfattning som kan läsas på Språkrådets webbplats www.sprakradet.se.

Lejdhamre, Lena: Psalm – kön – kyrka: Könsförståelse och kyrkosyn i Den svenska psalmboken och i Svenska kyrkans kyrkomöte. Artos & Norma Bokförlag. 2011. 305 s. Ak. avh. Uppsala universitet.

Teologen och prästen Agneta Lejdhamre har i sin avhandling undersökt psalmtexter ur ett jämställdhets- och kyrkosynsperspektiv. Hon konstaterar att de är tydligt diskriminerande för kvinnor och föreslår ett språk som utmanar föreställningarna om kön. Lejdhamre menar att det ensidigt manligt könade språket för Gud även har haft betydelse för vad som har ansetts viktigt i samhället och för vad som uppfattas som kunskap.

Magnusson, Ulrika: Skolspråk i utveckling. En- och flerspråkiga elevers bruk av grammatiska metaforer i senare skolår. Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet. 2011. 284 s. Ak. avh.

Ulrika Magnusson har undersökt bruket av grammatiska metaforer i en- och flerspråkiga gymnasieelevers texter i nationella prov i svenska och i samma elevers texter i årskurs 9. Avhandlingen visar att språkliga drag typiska för akademiskt och skolrelaterat språkbruk används mer systematiskt av elever i högre skolår. För flerspråkiga elever kan det skolrelaterade språket vara en utmaning, beroende på när eleverna mött svenskan. Främjande faktorer kan vara att ha ett väl utvecklat modersmål, varför det är viktigt att modersmålsundervisning stöds av skolan.

Melin, Lars och Melin, Martin: Dom bara pratar. Prat, press, politik. Telegram Bokförlag. 2011. 190 s.

”Dom bara pratar” är en populärvetenskaplig bok om politik och språk, om varför politiker låter som de gör. Hur kan man använda språket för att göra det politiska budskapet medvetet diffust i ett samhälle där partierna slåss om samma mittenposition? Författarna analyserar hela den språkliga kedjan, från tankesmedjan via talskrivare, politiker, kommentatorer och journalister till slutkonsumenten, väljaren.

Norstedts bildordböcker. Norstedts. 2011. Ca 600 s.

Norstedts har under 2011 fortsatt att ge ut sina genialiska bildordböcker för bland annat norska, danska, arabiska, tyska och turkiska. Böckerna innehåller illustrerande bilder för varje enskilt ord. Ett genialiskt ordboksgrepp som gör att man slipper långa förklaringar samtidigt som man får en precisare inne-

börd. För ord som *spolarm* (i diskmaskin), *rothår* (på trädrötter) och *ovanläder* (på en löparsko) ger bildordböckerna överlägsen hjälp.

Norstedts polska ordbok: polsk-svensk/svensk-polsk. Norstedts. 2011. 550 s.

Kontakterna med Polen har under det senaste decenniet blivit mycket tätare för många svenskar. Detta har naturligtvis ökat behovet av en modern ordbok mellan polska och svenska, en ordbok som sträcker sig utöver de vanliga turistfraserna.

Norstedts polska ordbok är en mellanstor ordbok för såväl svensktalande som polsktalande användare. Den innehåller ett modernt och aktuellt centralt ordförråd men ger även termer från områden som teknik, handel, sport och turism.

Ordboken redogör för polskt och svenskt uttal samt innehåller listor över vanliga förkortningar, geografiska namn etc.

Ordlista för tolkar: svenska – kurdiska. Nordstedts juridik. 2011.

Basordlista för tolkar för de två stora variationerna av det kurdiska språket som talas i Sverige. Det innebär bland annat att de kurdiska termerna i tolkordlistan i möjligaste mån är detsamma för både det nordkurdiska och det sydkurdiska området. Tolkordlistan har sammanställts efter samråd med referensgrupper bestående av kurdiska tolkar och jurister, kurdiska läkare och annan sjukvårdspersonal samt tolklärare och lärare i kurdiska i Sverige.

Platzack, Christer: Den fantastiska grammatiken. Norstedts. 2011. 278 s.

Varför vet alla med svenska som modersmål att det heter *en intressant bok* och inte *en bok intressant*? Det beror på vår fantastiska, inre grammatik. Här ger professor Christer Platzack, med svenskans grammatik i centrum, en översiktlig presentation av hur den inre grammatiken skapar en grundläggande grammatisk struktur som förenar den språkliga formen med innehållet. Resultatet blir ett redskap som vi kan använda för tänkande och kommunikation i alla upptänkliga situationer. Författaren är en av Sveriges ledande forskare inom generativ grammatik, verksam vid Lunds universitet.

Sjögren, Peter A och Györki, Iréne: Bonniers svenska ordbok. Bonnier Fakta. 2011. 809 s.

Bonniers svenska ordbok utkommer nu i sin tionde upplaga. Ordboken är helt reviderad och den är utökad med 4 000 nya ord och förklaringar som inkluderar slitstarka klassiker, facktermer, främmande ord, fraser och uttryck. Dessutom innefattar boken praktiska skrivråd och har helt ny layout.

Språklagen i praktiken – riktlinjer för tillämpning av språklagen. Skrifter från Språkrådet. 2011. 80 s.

Sedan 2009 har vi en språklag i Sverige. Språkrådet har ansvaret att informera om och följa upp språklagen. Lagen tar upp språkens ställning och språkanvändningen i offentlig sektor. Skriften innehåller en genomgång av språklagens bestämmelser och ger råd och tips om hur lagen ska tolkas och tillämpas.

Språktidningen. Utgiven av Språktidningen AB.

Tidningen har under 2011 som utkommit med 7 nummer. Ett nummer var 66 sidor, övriga 98 sidor.

Språkrådet har medverkat bl.a. med avdelningen *Frågor och svar* och andra stående inslag är spalter skrivna av Olle Josephson, professor i nordiska språk vid Stockholms universitet, Catharina Grünbaum, språkvårdare och skribent, och Linnea Hanell, examinerad språkkonsult och magister i svenska.

Nummer 1 innehåller bl.a. Språkrådets årliga nyordsartikel och en artikel om engelska lånord i svenskan. I nummer 2 finns en artikel om barnböcker på franska och en artikel om språksituationen i Kenya. Nummer 3 innehåller en artikel skriven av Språkrådets Rickard Domeij om hur datorer översätter. Dessutom presenteras en artikel om en folkrörelse som var aktiv med att teckna ned svenska dialekter. I nummer 4 finns en artikel om laddade ord där bland andra Språkrådets Baki Hasan intervjuas och därtill handlar en artikel om språksituationen på Grönland. Nummer 5 innehåller en artikel om hur man med hjälp av språkpolitiska åtgärder lyckats skapa ett mer demokratiskt samhälle i Indonesien. Nummer 6 handlar om hur man skriver en bra rubrik och vad som är poängen med vitsar. I nummer 7 finns en artikel om hur Londons förortsslang pekats ut som en av orsakerna till de upplopp som var under sommaren 2011. Det finns även en artikel om hur musik och språk samarbetar genom att vårt melodisinne hjälper oss att tala och läsa.

Strömquist, Siv: Vart är vart på väg? Och andra språkfrågor i tiden. Norstedts. 2011. 311 s.

Siv Strömquist har här samlat och bearbetat sina texter från tjugohundratalets första decennium. De ger en god överblick över vad som hänt i svenska språket under de senaste tio åren. Texterna utgår från alla de frågor hon fått från språkintresserade läsare, och hon svarar och förklarar, berättar, beskriver och reder ut frågor som: Hur böjer man ett lånord som *body*? Varför skriver vi *Wagneropera* med stor bokstav men *falukorv* med liten? Varför är en mänskliga *lång* men en snögubbe *bög*?

Svenska Akademiens ordlista. Svenska Akademien. 2011. 1130 s.

Svenska Akademiens ordlista brukar betraktas som den inofficiella normen för stavning, böjning och uttal av svenska ord. Antalet ord har i denna trettonde upplaga utökats från 120 000 till ca 125 000 ord. Gamla ord har strukits och nya ord har kommit in. Samtidigt har ca 5 500 föråldrade ord strukits. SAOL har även blivit mer normativ när det gäller behandlingen av engelska lånord; böjning av vissa ord "försvenskas" och i vissa fall ges direkta förslag till alternativa uppslagsord.

Taube, Karin: Barns tidiga skrivande. Norstedts. 2011. 160 s.

Hur gör man för att uppmuntra barns vilja att skriva och berätta? För pedagoger och föräldrar kan det vara en svår balansgång mellan att stötta och hjälpa barnet framåt i bokstävernas värld, och att riskera att gå för fort fram och därmed döda skrivlusten. Författaren Karin Taube är professor i pedagogik. Här kombinerar hon en genomgång av forskningsläget med roliga tips och exempel för alla som kommer i kontakt med små skrivande och berättande barn.

Vägledning för flerspråkig information – praktiska riktlinjer för flerspråkiga webbplatser. Skrifter från Språkrådet. 2011.

Sedan 2009 har vi en språklag i Sverige. Språkrådet har ansvaret att informera om och följa upp språklagen. Lagen tar upp språkets ställning och språkanvändningen i offentlig sektor. I "Vägledningen för flerspråkig information" behandlas praktiska frågor om vad och hur mycket som ska översättas, och till vilka språk.

Walter, Göran: Bonniers synonymordbok. Bonnier Fakta. 2011. 672 s.

Detta är den fjärde, helt reviderade utgåvan av Bonniers synonymordbok. Bonniers synonymordbok speglar det svenska språkets utveckling med ett tillägg av drygt 2 000 nya ord och omfattar nu 32 000 uppslagsord och 200 000 synonymer. För många uppslagsord anges idiom och fasta uttryck, till exempel *kaka söker maka* och *rocka fett*.

Rickard Domeij er språkvårdare og nordisk sekretær i Språkrådet, Sverige.